Asiat: VNS 4/2022: KAISU, VNS 6/2022: ilmasto- ja energiastrategia sekä VNS 7/2022: MISU - Ilmastopoliittiset selonteot

Pyydettynä lausuntonaan ilmasto- ja energiapoliittisista selonteoista Sahateollisuus Ry toteaa:

Puurakentamisen raaka-ainetta tuottavan sahateollisuuden hiilijalanjälki on jo nyt erittäin pieni. Toimialan vähähiilitiekartassa kartoitettujen toimenpiteiden avulla hiilijalanjälki voidaan viedä lähelle nollaa ja toimiala täysin fossiilittomaksi. Näiden, jo tiedossa olevien toimenpiteiden vauhdittaminen ja alan kilpailukyvyn turvaaminen tukevat siirtymää pois fossiilitaloudesta.

Sahateollisuuden tuotteiden valmistamisen hiilijalanjälki on pieni ja tuotteet toimivat pitkäikäisinä hiilivarastoina. Tuotteiden kädenjälki on merkittävä ja ne mahdollistavat päästövähennykset silloin, kun niillä korvataan runsaammin päästöjä tuottavia fossiilipohjaisia tuotteita.

Ilmasto- ja energiapolitiikassa tulee tunnistaa teollisuuden tarpeet:

- Ilmastotoimia linjaavissa strategioissa ja suunnitelmissa tulisi arvioida kattavasti niiden kokonaisvaikutuksia eri toimialoille ja yrityksille. Erityisesti tulee huomioida ne toimialat, joiden toimintaan vaikuttaa sekä taakanjakosektorin, päästökauppasektorin että maankäyttösektorin toimet.
- Liikenteen ja logistiikan ilmastoratkaisut eivät saa nostaa teollisuuden logistiikkakustannuksia suhteessa kilpailijamaihin. Sahateollisuus on kotimaista vientiteollisuutta, joka kilpailee kansainvälisillä markkinoilla.
- Ilmasto- ja energiapolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja kannustavaa. Käsittelyssä olevien selontekojen tulisi vahvistaa teollisuuden toimintaympäristöä ja kannustaa vähähiilisyyden investointeihin eri teollisuuden aloilla ja erikokoissa yrityksissä huomioiden myös PK-teollisuuden tarpeet.
- Aktiivisuuteen ja ilmastokestävyyteen kannustava metsäpolitiikka tuottaa vahvoja hiilivarastoja ja varmistaa pitkäkiertoisen raaka-aineen saatavuuden sekä metsien kasvun ja terveyden.

Ilmasto- ja energiastrategia

Teollisuuden sähköistämisen tuki luo kuilun eri teollisuuden alojen välillä. Päästökauppasektoriin kuuluvat ns. hiilivuotosektorin toimialat hyötyvät merkittävästi sähköistämistuesta, kun taas sektorin ulkopuoliset toimialat jäävät pahimmassa tapauksessa täysin ilman vähähiilisyyteen tai tuotantoprosessien sähköistämiseen kannustavia tukia.

Suomen neljänneksi suurinta vientiteollisuuden alaa edustava sahateollisuus on toimialana nykyisen päästökauppasektorin ulkopuolella eikä siten ole sähköistämistuen piirissä. Toisaalta sahateollisuuden kustannuksiin ja toimintaympäristöön vaikuttaa mm taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteen kiristäminen, kaavailtu liikenteen päästökauppajärjestelmä sekä LULUCF-sektoriin mahdollisesti kohdistuvat vaatimukset.

Suomalaisen PK-teollisuuden vähähiilisyyden tavoitteet tulisi huomioida nykyistä paremmin. Vähähiilisyyttä edistäviin investointeihin tulee luoda kannustimia siten, että tunnistetaan eri teollisuudenalojen todelliset tarpeet ja mahdollisuudet

KAISU Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Suomen pitkä etäisyys markkinoista ja riippuvuus merikuljetuksista haastaa kotimaisen vientiteollisuuden kansainvälistä kilpailukykyä. Suomen tulisi hakea kokonaisvaltaisia, teollisuuden logistiikan sujuvuutta parantavia ja kustannustasoa hillitseviä toimia. Nyt suunnitelmassa kaavaillut toimet uhkaavat nostaa logistiikan

kustannuksia ilman merkittäviä ilmastohyötyjä. Sahateollisuus ei kannata kansallisen liikenteen päästökaup-pajärjestelmän käyttöönottoa.

Sahateollisuuden raaka-aine ja lopputuotelogistiikasta valtaosa hoidetaan tiekuljetuksina. Siirtyminen muihin kuljetusmuotoihin ei ole mahdollista. Hyväkuntoinen väyläverkosto myös alempiasteisten väylien ja yksityisteiden osalta on merkittävä keino polttoaineiden kulutuksen vähentämiseksi ja tehokkaamman kuljetuskaluston kehittämiseksi. Perusväylänpidon rahoitus on varmistettava.

Sahateollisuus esittää pikaista ammattidieselin käyttöönottoa teollisuuden logistiikkakustannusten hillitsemiseksi. Lisäksi biodieselin käyttöönottoon tulee hakea kustannustehokkaita ja kannustavia ratkaisuja. 66 % sahateollisuuden hiilijalanjäljestä syntyy sahan ulkopuolella, raaka-aineen eli tukkipuun hankinnasta ja kuljetuksesta. Vaikuttavin keino päästöjen vähentämiseksi kustannustehokkaasti olisi biopohjaisen ammattidieselin käyttöönotto siten, että se ei heikentäisi teollisuuden kustannuskilpailukykyä

Työkoneiden sähköistämisen päästövähennyspotentiaali tulisi huomioida nykyistä vahvemmin. Esimerkiksi sähkötrukkeja on jo saatavilla, mutta ne ovat merkittävästi kalliimpia kuin perinteiset polttomoottoritrukit. Sähkötrukkien markkinakehitystä vauhdittamaan ja kehitystyötä vahvistamaan tarvitaan kannustimia. Ilmastosuunnitelman mukaan selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön sähkö- ja biokaasukäyttöisten traktorien ja muiden työkoneiden hankintatuki. Sahateollisuus kannattaa hankintatuen käyttöönottoa ja esittää, että selvitys käynnistetään välittömästi.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma

Sahateollisuus kannattaa aktiiviseen metsätalouteen ohjaamista ja kannustamista. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tunnistettu metsien kasvun edistäminen on tärkeää. Aktiivisen metsätalouden tavoitteena tulee olla metsien terveyden, ilmastokestävyyden ja kasvukunnon vahvistaminen. Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa on lyhyellä tähtäimellä vahvistettava erityisesti metsien tuhonkestävyyttä, mutta pitkällä tähtäimellä tunnistettava myös muuttuvan ilmaston vaikutus metsäluontoon ja tulevaisuuden teollisesti hyödynnettäviin puulajeihin.

Metsien hiilinieluihin liittyy lukuisia epävarmuuksia. Metsien kasvun vahvistaminen on tapa, jolla metsien hiilinieluja voidaan vahvistaa riskittömästi. Metsien käyttöön kohdistuu monia odotuksia ja niiden tarjoamat monet ekosysteemipalvelut ovat kansallisesti merkittäviä. Metsille asetettavat ilmastotavoitteet eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa metsiä tarkastellaan yksinomaan ilmastonmuutoksen hillitsemisen välineenä.

Suomen metsien puuvarannoista 25 prosenttia sijaitsee turvemailla. Ilmastoviisas suometsien käyttö edellyttää paitsi menetelmien kehittämistä, myös tietopohjan ja toimijoiden osaamisen vahvistamista. Suometsien vesitalouden hallinta ja vesien suojelu, maaperäpäästöjen vähentäminen, jatkuvan kasvatuksen menetelmien laajentaminen suometsäkohteilla sekä tuhkalannoitus ovat esimerkkejä keinoista, joilla turvemaiden metsätaloutta voidaan kehittää.